

[2000/10/22 v3.01 Landscape Pages (DPC)]
[2016/05/21 v2.44 Cross-referencing by name of section]

abhiśravaṇamantra
pāṭhaḥ

For Personal Use Only
Not For Commercial Printing/Distribution

Contents

1. puruṣa sūktaṃ	2
2. uttara nārāyaṇaṃ	4
3. mahā nārāyaṇaṃ	5
4. ṛtaṃ satyaṃ	6
5. rakṣōghnaṃ	7
6. rakṣōhaṇō valagahaṇaḥ	9
7. sōmāya pitṛmatē	10
8. uśantastvā havāmaha uśantaḥ	11
9. bhakṣēhi māṣṣviśa	13
10. dhruvāṣṣi dharuṇāṣṣṛtā	15
11. agna udadhē yā ta iṣuḥ	17
12. śirō vā ētad yajñasya	19
13. asāvādityō ṣmin llōka	20
14. santatirvā ētē grahāḥ	22
15. ēkavigṃśa ēṣa bhavati	23
16. indrō vṛtraṃ hatvā	24
17. vaiśvadēvēna vai prajāpatiḥ	27
18. agnayē dēvēbhyaḥ	29
19. uśantastvā havāmaha	32

20. ayam vāva yaḥ	33
21. uśan ha vai	35
22. taḡḡ haitamēkē	37
23. yām prathamāmiṣṭakā	39
24. ṛcām prācī	41

ōṃ namaḥ paramātmanē, śrī mahāgaṇapatayē namaḥ
śrī gurubhyō namaḥ, hariḥ ōṃ
abhiśravaṇamantra pāṭhaḥ
vēdādayaḥ

ōṃ | agnīmīLē purōhitam-yajñasyā dēvamṛtvijām |

hōtāram ratna dhātāmaḥ |

iṣētvōrjētvā vāyavāssthō pāyavāsstha dēvō vāssavitā prārpāyatu
śrēṣṭhātāmāya karmāṇē |

agna āyāhi vītayē grṇānō havyadātayē |

nihōtā sathi barhiṣi |

śannō dēvīrabhiṣṭāya āpō bhavantu pītayē |

śamyōrabhi srāvantunaḥ || 1 ||

॥ 1. puruṣa sūktam ॥

T.A. 3-12-1

saḥasrāsīrṣā puruṣaḥ | saḥasrākṣaḥ saḥasrāpāt |
sa bhūmim viśvatō vṛtvā | atyātiṣṭha-ddaśāṅgulaḥ |
puruṣa ēvēdagṃ sarvāḃ | yad bhūtaḃ yacca bhavyāḃ |
utāmṛtatva-syēśānaḥ | yadannēnāti-rōhāti |
ētāvānasya mahimā | atō jyāyāggśca pūruṣaḥ || 1 ||

T.A. 3-12-2

pādōṣṣya viśvā bhūtāni | tripādāsyā-mṛtāndivi |
tripādūdrdhva udaīt puruṣaḥ | pādōṣṣyēhā ṣṣbhāvātpunāḥ |
tatō viśvaṃ vyākramat | sāsānānaśānē abhi |
tasmād virāḍā jāyata | virājō adhi pūruṣaḥ |
sa jātō atyaricyata | paścād bhūmimathō puraḥ || 2 ||

T.A. 3-12-3

yat puruṣēna haṃviśā | dēvā yajñamatānvata |
vaśantō āsyā-sīdājyāḃ | grīṣma iddhma-śśaraddhaviḥ |
saptāsyāsan paridhayaḥ | trissapta samidhāḥ kṛtāḥ |
dēvā yad yajñam-tānvānāḥ | abaddhnan puruṣam paśum |
taḃ yajñam barhiṣi praukṣanḥ | puruṣam jātamaḡrataḥ || 3 ||

T.A. 3-12-4

tēnā dēvā ayājanta | sādhyā ṛṣayaśca yē |
tasmādyajñāth sārvaḥutāḥ | saḃbhṛtaḃ pṛśadājyaḃ |
paśūggstāggścākṛē vāyavyāḥ | āraṇyān-grāmyāśca yē |
tasmādyajñāth sārvaḥutāḥ | ṛcaḥ sāmāni jajñirē |
chandāgṃsi jajñirē tasmāt | yajustasmā dajāyata || 4 ||

T.A. 3-12-5

tasmādaśvā ajāyanta | yē kē cōbhayādātaḥ |
gāvō ha jajñirē tasmāt | tasmājñātā ajāvayaḥ |
yatpuruṣam vyādadhuh | kaṭidhā vyākālpayann |
mukhaḃ kimāsyā kau bāhū | kāvūrū pādāvucyētē |
brāhmaṇōsya mukhāmāsīt | bāhū rājanyaḥ kṛtaḥ || 5 ||

T.A. 3-12-6

ūrū tadāsyā yadvaiśyāḥ | paḍbhyāgṃ śūdrō ajāyataḥ |
candramā manāsō jātaḥ | cakṣō-ssūryō ajāyata |
mukhādindrā-ścāgniścā | prāṇād vāyu-rājāyata |
nābhyā āsīdantarīkṣam | sīrṣṇō dyauḥ samāvarttata |
paḍbhyām bhūmi rdiśaḥ śrōtrāt | tathā lōkāgṃ ākalpayann || 6 ||

T.A. 3-12-7

vēdāhamētam puruṣam mahāntām | ādityavarṇam tamāsastu pārē |
sarvaṇi rūpāṇi vicitya dhīraḥ | nāmāni kṛtvābhivadaṇ. yadāstē |
dhātā purastādyamūdā jahārā | śakraḥ pravīdvān pradiśāscatāśraḥ |
tamēvaṃ vidvānamṛtā iha bhāvati | nānyaḥ panthā ayānāya vidyatē |
yajñēnā yajña-māyajanta dēvāḥ | tāni dharmāni prathamānyāsann () |
tē ha nākam mahimānāssacantē | yatra pūrvē sādhyā-ssanti dēvāḥ || 7 ||
(pūruṣaḥ - purō - sgratō - śjāyata - kṛtō - Skalpayā -
nnāsan dvē cā)

॥ 2. uttara nārāyaṇam ॥

T.A. 3-13-1

adbhyassaṃbhūtaḥ pṛthivyai rasācca | viśvakārmaṇaḥ samāvarttatādhi |
tasya tvaṣṭā vidadhadrūpamēti | tatpuruṣasya viśva mājanamagrē ||
vēdāhamētam puruṣam mahāntam | āditya varṇam tamasaḥ parastāt |
tamēvaṃ vidvānamṛtā iha bhāvati | nānyaḥ panthā vidyatēsyānāya ||
prajāpātiscarati garbhē antaḥ | ajāyāmānō bahudhā vijāyatē | 8

T.A. 3-13-2

tasya dhīrāḥ pariḥanti yōniṃ | marīcīnām padamicchanti vēdhasaḥ ||
yō dēvēbhya ātāpati | yō dēvānām purōhitaḥ |
pūrvō yō dēvēbhyō jātaḥ | namō rucāya brāhmāyē ||
rucām brāhmañjanayantaḥ | dēvā agrē tadābruvann |
yastvaiṣam brāhmaṇō vidyāt | tasyā dēvā asanvaśē () ||
hrīścā tē lakṣmīścā patnyaū | ahōrātrē pārsvē |
nakṣātrāṇi rūpaṃ | āsvinau vyāttam |
iṣtam māniṣāṇa | amuṃ māniṣāṇa | sarvaṃ manīṣāṇa || 9 ||
(jāyatē - vaśā sapta cā)

॥ 3. mahā nārāyaṇam ॥

(TA 6.11.1)

sahaśraśīrṣam dēvaṃ viśvākṣam viśvaśam bhuvam ।
viśvam nārāyaṇam dēvamakṣaram paramam paḍam ॥
viśvataḥ parāmānṇityam viśvam nārāyaṇagm hāriṃ ।
viśvamēvedaṃ puruṣa stadviśva-mupājīvati ॥
patiṃ viśvasyātmēśvāragm sāsvātagm śivamācyutam ।
nārāyaṇam mahājñēyam viśvātmānam parāyaṇam ॥
nārāyaṇa pārō jyōtirātmā nārāyaṇaḥ paraḥ ॥
nārāyaṇa paraṃ brahma tattvam nārāyaṇaḥ paraḥ ।
nārāyaṇa pārō dhyātā dhyānam nārāyaṇaḥ paraḥ ।
yaccā kiñcij-jāgathsarvam drīsyatē śrūyatēspi vā ।
antār bahīscā tath sarvam vyāpya nārāyaṇaḥ sthitaḥ ॥ 10 ॥

(TA 6.11.2)

anantaṃ mavayāyam kavigṃ sāmudrēśntam viśvaśambhuvam ।
paḍmakōśa-prātīkāsagm hṛdayam cāpyadhōmūkham ॥
adhō niṣṭyā vitastyāntē nābhyāmūpari tiṣṭhāti ।
jvālamālākūlam bhātī viśvasyāyatanaṃ mahat ॥
santātagm śilābhīstu lambātyā kōśasannibham ।
tasyāntē suśiragm sūkṣmam tasmīnṭh sarvam pratiṣṭhitam ॥
tasya madhyē mahānāgnir viśvārcir viśvatō mukhaḥ ।
sōśgrābhug vibhājan tiṣṭhannāhāra-majaraḥ kavīḥ ॥
tiryagūdrdhva mādhāśśāyī raśmayāstasya santātā ।
santāpayāti svam dēhamāpādatala mastākaḥ ।
tasya madhyē vahnī śikhā aṇīyōdrdhvā vyavasthitaḥ () ॥
nīlatō yadā madhyasthād vidyullēkhēva bhāsvārā ।
nīvāra sūkāvattanvī pītā bhāsvatyaṇūpāmā ॥
tasyaḥ śikhāyā māddhyē paramātmā vyavasthitaḥ ।
sa brahma sa śivaḥ sa hariḥ sēndraḥ sōśkṣāraḥ paramaḥ svarāt ॥ 11 ॥
(nārāyaṇaḥ sthītō - vyavasthitaścātvāri ca)

॥ 4. ṛtagṃ satyaṃ ॥

(T.A.6.12.1)

ṛtagṃ saṭyaṃ pāraṃ brahma pūruṣāṃ kṛṣṇa piṅgālam |
ūrdhvarētaṃ virūpākṣaṃ viśvarūpāya vai namō namaḥ || 12 ||

(T.A.6.1.6)

nārāyaṇāyā vidmahē vāsudēvāyā dhīmahi |
tannō viṣṇuḥ pracōdayāt || 12 ||

(T.S.1.2.23)

viṣṇōrnukāṃ vīryāṇi pravōcaṃ yaḥ pārtthivāni vimamē rājāgṃsi
yō askābhāya-duttāragṃ sadhasthāṃ vicakramāṇa-strēdhōrūgāyō
viṣṇō-rarāṭāmasi viṣṇōḥ pṛṣṭhamāsi viṣṇō-śnaptrēsthō viṣṇō
-ssyūrāsi viṣṇōr dhruvamāsi vaiṣṇavamāsi viṣṇāvē tvā || 12 ||

॥ 5. rakṣōghnam ॥

(T.S. 1-2-14-1)

kr̥ṇuṣva pājaḥ prasit̥inna pṛthvīm ṃyāhi rājē vāmāvāgṃ ibhē na ।
tr̥ṣvīmanu prasit̥im-drūṇānōṣstāṣsi vidhya rakṣasaḥ stapiṣṭhaiḥ ।
tavābhramāsā āsuyā pātamtyanu spr̥sa-dhṛṣatā sōśucānaḥ ।
tapūgg̃syagnē juhvāpatam-gānasānditō visṛja viṣvā gulkaḥ ।
pratispaśō visṛja-tūrṇi tamō bhavā pāyurviśō asyā adābdhaḥ ।
yō nō dūrē aghaśagṃsō, [] 13

(T.S. 1-2-14-2)

yō antyagnē mākiṣṭē vyathirā dādharṣit ।
udāgnētiṣṭhaḥ pratyā tānuṣvanyā-mitrāgṃ oṣatā-ttigmahētē ।
yō nō arātigṃ samidhāna cakrē nīcātamdhakṣyataḥ sanna śuṣkām ।
ūrdhvō bhavā pratividhyā-dhyasmadā viṣkr̥ṇuṣva daivyānyagnē ।
avāsthirā tānuhi yātu jūnām jāmimajāmim pramṛṇiḥi śatrūn ।
sa tē, [] 14

(T.S. 1-2-14-3)

jānāti sumatim yaviṣṭhaya ivātē brahmaṇē gātumairāt ।
viśvānyasmai sudināni rāyō dyumnānyaryō vidurō abhidyāt ।
sēdāgnē astu subhagā ssudānu-ryastvā nityēna haviṣāya ukthaiḥ ।
pipriṣatisva āyūṣi durōṇē viśvēdāsmāi sudinā-sāśādiṣṭiḥ ।
arcāmi tē sumatim ghōṣyarvākh-ssantē vā vā tā jaratā, [] 15

(T.S. 1-2-14-4)

miyaṃgīḥ ।svaśvāstvā surathā marjayē-māsmē kṣatṛāṇi dhārayēra-nudyūn ।
ihatvā bhūryācārē dupatman-dōṣāvasta rdīdivāgṃ samanudyūn ।
krīḍāntastvā sumanāsassapēmābhi dyumnā tāsthivāgṃ sōjanānām ।
yastvā-svaśvāssu-hiraṇyō āgna upayāti vasumatā rathēna ।
tasyā trātā-bhavasī tasya sakhā yastā ātithya mānuṣag jujōṣat ।
mahōrūjāmi, [] 16

(T.S. 1-2-14-5)

bandhutā vacōbhistanmā piturgōtāmāda-nviyāya ।

tvannō aśya vacāsa-ścikiddhi hōtāryaviṣṭha sukratō damūnāḥ |
 asvāpna jastaraṇāya ssuśēvā atāndrāsōṣvrkā aśrāmiṣṭhāḥ |
 tēpāyavāḥ sādhrīyāñcō niṣadyāgnē tavānāḥ pāntvamūra |
 yē pāyavō māmatēyamtē agnē paśyantō andhamdūritāda rākṣann |
 rarakṣātānth sukṛtō viśvavēdā dipsānta idripavō nā hā, [] 17

(T.S. 1-2-14-6)

dēbhuh |tvayā vāyagm sādhanā-stvō-tāstava prañītya śyāma vājān |
 ubhā śagm sā sūdaya satyatātē-ṣnuṣṭhuyā kṛṇuhya-hrayāna |
 ayā tē agnē samidhā vidhēma pratistōmagm śasyamānam ḡrbhāya |
 dahāśasō rākṣasāḥ pāhyāsmān druḥō nidō mītramahō avadyāt |

(T.S. 1-2-14-7)

rākṣōhaṇām vājināmāji gharmi mītram prathīṣṭha-mupāyāmi śarmā |
 śīśānō agniḥ kratūbhi-ssamiddha-ssanō divā, () [] 18
 sariṣaḥ pātunaktām |vijyōtiṣā bṛhatā bhātyagnirāvi-rviśvāni kṛṇutē
 mahitvā | prādēvī-rmāyā ssāhatē-durēvā śīśītē śṛṅgē rakṣāsē vinikṣē |
 uta svānāsō diviśāntvagnē stigmāyūdhā rakṣāsē hanta vā ū |
 madēcidasya prarūjanti bhāmā navārantē paribādhō adēvīḥ || 19 ||
 (aḡhaśagmṣaḥ - sa tē - jaratāgm - rujāmi -
 hā - divai - kācatvārigmśacca)
 abhiśravaṇamantra japārambhaḥ

॥ 6. rakṣōhaṇō valagahanah ॥

T.S. 1.3.2.1

rakṣōhaṇō valagahanō vaiṣṇavān khānāmī-damaḥam taṃ vāḷaga-mudvāpāmi
yaṃ nāḥ samānō yamasāmānō nicākhānēdamēnamadhāram karōmi yō nāḥ
samānō yōṣ sāmānō Srātīyati gāyatrēṇa chandaṣā Svābāḍhō valagaḥ ki-
matrā bhādraṃ tannaū saha virāḍāsi sapatnāhā samrāḍāsi bhrātrvyahā
svārāḍāsyabhi-mātihā viśvārāḍāsi viśvāsāṃ nāṣṭrāṅgṃ haṅtā, [] 20

T.S. 1.3.2.2

rakṣōhaṇō valagahanah prōkṣāmi vaiṣṇavān,
rakṣōhaṇō valagahanō Svā nayāmi vaiṣṇavān,
yavōṣsi yāvayāsmad dvēṣō yāvayārātī,
rakṣōhaṇō valagahanō Svā strṇāmi vaiṣṇavān,
rakṣōhaṇō valagahanōṣbhi jūhōmi vaiṣṇavān,
rakṣōhaṇau valagahanāvupā dadhāmi vaiṣṇavī ,
rakṣōhaṇau valagahanau paryūhāmi vaiṣṇavī ,
rakṣōhaṇau valagahanau pari strṇāmi vaiṣṇavī,
rakṣōhaṇau valagahanau vaiṣṇavī ,
brhannāsi brhadgrāvā brhatī-mindrāya () vācāṃ vada ॥ 21 ॥
(haṅtē - ndrāya dvē cā)

॥ 7. sōmāya pitṛmatē ॥

T.S. 1.8.5.1

sōmāya pitṛmatē purōdāsagṃ ṣaṭkápālaṃ nirvápati pitṛbhyō barhiṣadb-
hyō dhānāḥ pitṛbhyō ṣgniṣvāttēbhyō ṣbhivānyāyai dugdhē maṅtha-mētattē
tata yē ca tvā-manvē-tattē pitāmaha prapitāmaha yē ca tvā-manvatrá pitarō
yathābhāgaṃ mādadhvaḡṃ susamdrśāṃ tvā vāyaṃ maghāvan mandīṣimahi
|
pra nūnaṃ pūrṇavāndhuraḥ stutō yāsi vaśāgṃ anu |
yōjā-nvindra tē harī ॥ 22 ॥

T.S. 1.8.5.2.

akṣanna-mīmadanta hyavā priyā ádhūṣata |
astōṣata svabhānavō viprā navīṣṭhayā matī | yōjān vindra tē harī |
akṣān pitarō smīmadanta pitarō stīṭṛpanta pitarō smīmṛjanta pitarāḥ |
parēta pitarāḥ sōmyā gaṃbhīraiḥ paṭhibhiḥ pūrvyaiḥ |
athā pitṛn thsúvidatrāgṃ apīta yamēna yē sādhamādaṃ madānti |
manō nvā hūvāmahē nārāśagṃsēna stōmēna pitṛṇāṃ ca manmābhiḥ |
ā, () [] 23

T.S. 1.8.5.3.

nā ētu manaḥ punaḥ kratvē dakṣāya jīvasē | jyōk ca sūryāṃ drśē |
punārnaḥ pitarō manō dadātu daivyō janāḥ | jīvaṃ vrātagṃ sacēmahi |
yadantarikṣaṃ pṛthivī-mūta dyāṃ yanmātarāṃ pitarāṃ vā jihigṃsima |
agnirmā tasmā-dēnāsō gārhapatyāḥ pra muñcatu duritā yāni
cakṛma karōtu mā-mānēnasāṃ ॥ 24 ॥
(harā - manmābhīrā - catúscatvārigṃśacca)

॥ 8. uśantastvā havāmaha uśantaḥ ॥

T.S. 2.6.12.1.

uśantastvā havāmaha uśantaḥ samīdhīmahi |
uśannúśata ā váha pītr̥n haviṣē attávē |
tvagm̐ sōma pracīkitō manīṣā tvagm̐ rajīṣṭha-manu nēṣi panthām̐ |
tava praṇītī pītarō na indō dēvēṣu ratnā-mabhajanta dhīrāḥ |
tvayā hi naḥ pītarāḥ sōma pūrvē karmāṇi cakruḥ pāvamāna dhīrāḥ |
vaṅvannavātaḥ pariḍhīgm̐-rapōrṇu vīrēbhi-rašvai-rmaghavā bhavā, [] 25

T.S. 2.6.12.2.

naḥ | tvagm̐ sōma pītr̥bhiḥ samvidānō ṣnu dyāvāpṛthivī ā tátantha |
tasmai ta indō haviṣā vidhēma vayagg syāma patáyō rayīṇām̐ |
agniṣvāttāḥ pītarā ēha gācchata sadāḥ sadāḥ sadata supraṇītayaḥ |
attā havīgm̐ṣi prayātāni barā.hiṣyathā rayigm̐ sarvāvīram dadhātana |
barhiśadaḥ pītarā ūtyārvāgimā vō havyā cakrmā juṣadhvam̐ |
ta ā gatāvāsā samtāmēnāthāsmabhyagm̐, [] 26

T.S. 2.6.12.3.

śam yō-rārapō dadhāta |
āśham pītr̥nth sūvidatrāgm̐ avithsi napātam̐ ca vikramānam̐ ca viṣṇōḥ |
barhiśadō yē svadhayā sūtasya bhajanta pītvasta ihāgāmiṣṭhāḥ |
upāhūtāḥ pītarāḥ sōmyāsō barhiṣyēṣu nidhiṣu priyēṣu |
ta ā gāmantu ta iha śrūvantvadhī bruvantu tē āvantvaśmān |
udīratāmavāra utparāsa unmādhyamāḥ pītarāḥ sōmyāsāḥ |
asum, [] 27

T.S. 2.6.12.4.

ya iyurāvṛkā ṛtajñāstē nōśvantu pītarō havēṣu |
idaṁ pītr̥bhyō namō astvadya yē pūrvāsō ya upārāsa iyuh̐ |
yē pārtthivē rajasyā niṣāttā yē vā nūnagm̐ sūvr̥janāsu vikṣu |
adhā yathā naḥ pītarāḥ parāsaḥ praṇāsō agna ṛta-māsuṣāṇāḥ |
śucīdayan dīdhiti-mukthasāsaḥ kṣāmā bhīndantō aruṇīrapā vrann | yadāgnē,
[] 28

T.S. 2.6.12.5.

kavyavāhana pītrn yakṣyātāvṛdhāḥ ।
 pra cā havyānī vakṣyasi dēvēbhyāśca pītr̥bhya ā ।
 tvamāgna īḍitō jātavēdō svāddhavyānī surābhīnī kṛtvā ।
 prādāḥ pītr̥bhyāḥ svadhayā tē ākṣannaddhi tvam̐ dēva prayātā havīgṃṣī ।
 mātālī kavairyamō ankirōbhir̥ br̥haspatir̥ ṛkvābhir̥ vāvṛdhānaḥ ।
 yāggścā dēvā vāvṛdhuryē cā dēvānth svāhāśnyē svadhayāśnyē mādanti ॥
 29 ॥

T.S. 2.6.12.6.

imam̐ yāma prastaramā hi sīdāṅgīrōbhiḥ pītr̥bhiḥ samvidānaḥ ।
 ā tvā mantrāḥ kavīśastā vāhantvēnā rājan. haviṣā mādayasva ।
 anḡīrōbhirā gāhi yajñiyēbhīryamā vairūpai-riha mādayasva ।
 vivāsvantaḡm̐ huvē yaḥ pītā tēśmin. yajñē barhiṣyā niṣadyā ।
 anḡīrasō naḥ pītārō navāgvā athārvāṅō bhṛgāvāḥ sōmyāsāḥ ।
 tēśam̐ vayagṃ sūmatau yajñiyānā-mapī bhadrē saūmanasē () syāma ॥ 30
 ॥
 (bhavā - smabhya - masuṃ - yadāgnē - madanti - saumanasa ēkaṃ ca)

॥ 9. bhakṣēhi māṣṣviśa ॥

T.S. 3.2.5.1.

bhakṣēhi māṣṣviśa dīrghāyutvāyā śantanutvāyā rāyaspōṣāya varcāsē
suprajā-stvāyēhi vasō purōvasō priyō mē hrdō ṣyaśvinōstvā
bāhubhyāgṃ saghyāsaṃ nṛcakṣāsaṃ tvā dēva sōma sucakṣā avā
khyēsaṃ mandrāśbhibhūtiḥ kētu ryajñānāṃ vāgjūṣāṇā sōmāsyā
trpyatu mandrā svārvācyā-diti-ranāhata śīrṣṇī vāgjūṣāṇā
sōmāsyā trpyatvēhi viśvacasaṃnē, [] 31

T.S. 3.2.5.2.

śambhūr māyōbhūḥ svasti mā harivarṇa pra cāra kratvē dakṣāya rāyaspōṣāya
suvīratāyai mā mā rājanvi bibhiṣō mā mē hārdi tviṣā vādhiḥ |
vṛṣāṇē śuśmāyāśyūṣē varcāsē | vasūmadgaṇasyā sōma dēva tē matividāḥ
prātaḥsavānasyā gāyatrachāndasa indrapītasyā narāśagṃsāpītasyā
pitṛpītasyā madhūmata upāhūtaśyōpāhūtō bhakṣayāmi rudravādgaṇasyā
sōma dēva tē matividō māddhyāndinasyā savānasyā
triṣṭhupchāndasa indrapītasyā narāśagṃsāpītasyā, [] 32

T.S. 3.2.5.3.

pitṛpītasyā madhūmata upāhūtaśyōpāhūtō bhakṣayā-myādityavādgaṇasyā
sōma dēva tē matividāstrītyāsyā savānasyā jagātichāndasa indrapītasyā
narāśagṃsāpītasyā pitṛpītasyā madhūmata upāhūtaśyōpāhūtō bhakṣayāmi
|
ā pyāyasva samētu tē viśvatāḥ sōma vṛṣṇīyaṃ |
bhavā vājāsyā saṃgathē | hinvā mē gātrā harivō gaṇān mē mā
vi tīrṣaḥ | śivō mē saptara.ṣīnupā tiṣṭhasva mā
mēsvānnābhīmati, [] 33

T.S. 3.2.5.4.

gāḥ | apāma sōma-mamṛtā abhūmādārśma jyōti-ravidāma dēvān |
kiṃasmān kṛṇava-darātiḥ kimū dhūrīti-rāmṛta martyāsyā |
yanmā ātmanō mindāśbhūdagṇistat puna-rāhā rjātavēdā vicārṣaṇiḥ |
puna-ragniścakṣū-radāt punarindrō brhaspatiḥ |
punārmē aśvinā yuvaṃ cakṣurā dhātta-makṣyōḥ |
iṣṭhayājuṣastē dēva sōma stutastōmasyā, [] 34

T.S. 3.2.5.5.

śastōkthāsyā harivata indrapītasya madhūmata upāhūtasyo pāhūtō
bhakṣayāmi | āpūryāḥ sthā mā pūrayata prajāyā ca dhanēna ca |
ētattē tata yē ca tvā-manvētattē pitāmaha prapitāmaha yē ca tvāmanvatrā
pitarō yathābhāgam māndadhvaṃ namō vaḥ pitarō rasāya namō vaḥ
pitarāḥ
śuṣmāya namō vaḥ pitarō jīvāya namō vaḥ pitarāḥ, [] 35

T.S. 3.2.5.6.

svadhāyai namō vaḥ pitarō manyavē namō vaḥ pitarō ghōrāya pitarō namō
vō ya ētasmin lōkē stha yuṣmāggstēṣṇu yē ṣsmin lōkē mām
tēṣṇu ya ētasmin lōkē stha yūyaṃ tēṣāṃ vasiṣṭhā bhūyāsta yē ṣsmin
lōkēṣhaṃ tēṣāṃ vasiṣṭhō bhūyāsaṃ prajāpatē na tvadētānyanyō viśvā
jātāni pari tā bābhūva () || 36 ||

T.S. 3.2.5.7.

yatkāmāstē juhūmastannō astu vayagg syāma patāyō rayīnām |
dēvakṛtasyaināsō Svayajānamasi manuṣyākṛtasyaināsō Svayajānamasi
pitṛkṛtasyaināsō Svayajānamasyaphsu dhautasyā sōma dēva tē nr̥bhīḥ
sutasyēṣṭayājuṣaḥ stutastōmasya śastōkthāsyā yō bhakṣō āśvasaniryō gōsanis-
tasyā tē pitṛbhīr bhakṣaṃkṛtasyōpāhūtasyo-pāhūtō
bhakṣayāmi || 37 ||
narāśagṃsāpītasā - ti - stutastōmasya - jīvāya namō vaḥ pitara- babhūva
- catūścārigṃsacca)

॥ 10. dhruvāṢsi dharuṇāṢstr̥tā ॥

T.S. 4.2.9.1.

dhruvāṢsi dharuṇāṢstr̥tā viśvakārmaṇā sukṛtā ।
mā tvā samudra udvādhīn mā sūparṇō svyāthamānā pṛthivīm dṛha ।
prajāpātistvā sādāyatu pṛthivyāḥ pṛsthē vyacāsvatīm prathāsvatīm prathōṢsi
pṛthivyāsi bhūrāsi bhūmi-rasya-diti-rasi viśvadhāyā viśvāsyā bhuvānasya
dhartrī pṛthivīm yaccha pṛthivīm dṛha pṛthivīm mā hisir viśvāsmāi prānāyā-
pānāyā vyānāyō-dānāyā pratiṣṭhāyai, [] 38

T.S. 4.2.9.2.

caritrāyāgnistvāṢbhi pātu maḥyā svastyā chardiṣā śantāmēṇa tayā
dēvatāyāṢngirasvad dhruvā sīda । kāṇḍāt kāṇḍāt prarōhāntī parūṣaḥ
parūṣaḥ pari । evā nō dūrvē pra tānu sahasrēṇa śatēnā ca ।
yā śatēnā pratanōṣi sahasrēṇa virōhāsi ।
tasyāstē dēviṣṭakē vidhēmā haviṣā vāyaṃ ।
aśādhāsi saḥāmānā sahasvārātīḥ sahasvārātīyātaḥ sahasvā pṛtānāḥ sahasvā
pṛtanyataḥ । sahasrāvīryā, [] 39

T.S. 4.2.9.3.

Ṣsi sā mā jinva ॥ madhu vātā ṛtāyatē madhū kṣaranti sindhāvah ।
mādhvī rnaḥ santvōśādhīḥ । madhu naktāmūtōṣasi madhūmat pāṛthivagm
rajāḥ ।
madhu dyaurāstu naḥ pitā । madhūmānnō vanaspatir madhūmāgm astu
sūryāḥ ।
mādhvirgāvō bhavantu naḥ । mahī dyauḥ pṛthivī cā na imāṃ yajñam
mimikṣatām ।
pipṛtām nō bharīmabhiḥ । tad viṣṇōḥ paramam, [] 40

T.S. 4.2.9.4.

paḍagm sadā paśyanti sūrayāḥ । divīva cakṣu-rātātām ।
dhruvāṢsi pṛthivi sahasvā pṛtanyataḥ । syūtā dēvēbhi-ramṛtēnāṢṣgāḥ ।
yāstē agnē sūryē rucā udyatō divā-mātanvanti raśmabhiḥ ।
tābhiḥ sarvābhī rucē janāya naskṛdhi ।
yā vō dēvāḥ sūryē rucō gōṣvaśvēṣu yā rucāḥ ।
indrāgnī tābhiḥ sarvābhī rucām nō dhatta bṛhaspatē ।
virāt, [] 41

T.S. 4.2.9.5.

jyōti-radhārayath samrād jyōti-radhārayath svarād jyōti-radhārayat |
 agnē yukṣvā hi yē tavāśvāsō dēva sādhavāḥ | araṃ vahāntyāśvāḥ |
 yukṣvā hi dēvahūtāmāgṃ aśvāgṃ agnē rathīriva | ni hōtā pūrvyaḥ sādah
 |
 draphsaścāskanda pṛthivīmanu dyāmīmaṃ ca yōnīmanu yaśca pūrvāḥ |
 tṛtīyaṃ yōnīmanu samcarāntaṃ draphsaṃ jūhōmyanu sapta, [] 42

T.S. 4.2.9.6.

hōtrāḥ | abhūdidam viśvāsyā bhuvānasyā vājīnamagnē rvaīśvānarasyā ca
 |
 agni rjyōtiṣā jyōtiṣmān rukmō varcāsā varcāsvān |
 ṛcē tvā ṛcē tvā samith srāvanti saritō na dhēnāḥ |
 antar hṛdā manāsā pūyamānāḥ | ghṛtasyā dhārā abhi cākaśīmi |
 hiraṇyayō vētasō maddhya āsām |
 tasmīn̄th suparṇō mādhuḥkṛt kulāyī bhajānnāstē madhū dēvatābhyaḥ | ta-
 syāṣṣatē harāyaḥ sapta tīrē () svadhām duhānā amṛtāsyā dhārām || 43
 ||
 (praṭiṣṭhāyai-sahasrāvīryā-paramam-virāṭ-thsapta-tīrē ca) ()

॥ 11. agna udadhē yā ta iṣuḥ ॥

T.S. 5-5-9-1

agnā udadhē yā ta iṣu ryuvā nāma tayā nō mṛḍa tasyāstē
namastasyāsta upa jīvāntō bhūyāsmāgnē dudhra gahya kigṃsīla vanya
yā ta iṣu ryuvā nāma tayā nō mṛḍa tasyāstē namastasyāsta upa jīvāntō
bhūyāsmā pañca vā ētē ṣgnayō yaccitāya udadhirēva
nāmā prathamō dudhrō, [] 44

T.S. 5-5-9-2

dvitīyō gahyāstrīyāḥ kigṃsīlaścāturthō vanyāḥ pañcamastēbhyō yadāhūtīr
na jūhuyā-dādhvaryuṃ ca yajāmānaṃ ca pra dāhēyur yadētā āhūtīr jūhōtī
bhāgadhēyēnaiṣvānā-ñchamayati nāṣṣrti-mārchātya-dhvaryu rna yajāmānō
vān
mā āsan naṣōḥ prāṇō ṣkṣyōścakṣuḥ karṇāyōḥ śrōtrāṃ bāhuvōr
balā-mūruvōrōjō sriṣṭā viśvānyāṅgāni taṇūḥ, [] 45

T.S. 5-5-9-3

taṇuvā mē saha namāstē astu mā mā higṃsīrapa vā ētasmāt prāṇāḥ
krāmanti yō ṣgnim cīnvannādhi krāmāti vān mā āsan naṣōḥ prāṇa ityāha
prāṇānēvāṣṣtman dhāttē yō rudrō agnau yō aḥsu ya
ōśadhīṣu yō rudrō viśvā bhuvānāṣṣviveśa tasmai rudrāya namō
astvāhūtibhāgā vā anyē rudrā havirbhāgā, [] 46

T.S. 5-5-9-4

anyē śatarudrīyagṃ hutvā gāvīdhukam carumētēna yajūṣā caramāyā-miṣṭākāyām
ni dādhyād bhāgadhēyē-naiṣvānagṃ śamayati tasya tvai
śatarudrīyagṃ huta-mityāhur yasyaitadagnau kriyata iti vasāvastvā
rudraiḥ purastāt pāntu pītarāstvā yamarājānaḥ pītrbhīr dakṣiṇataḥ
pāntvādityāstvā viśvairdēvaiḥ paścāt pāntu dyutānastvā mārutō
marudbhī-ruttarataḥ pātu, () [] 47

T.S. 5-5-9-5

dēvā-stvēndrājyēṣṭhā varūnarājānō ṣdhastāccō-pariṣṭacca pāntu na vā
ētēnā pūtō na mēddhyō na prōkṣitō yadēnamētāḥ prācīnāṃ prōkṣati yath
samcīta-mājyēna prōkṣati tēnā pūtastēna mēddhyastēna prōkṣitaḥ ॥ 48 ॥

(dudhra - stanūr - havirbhāgāḥ - pātu - dvātriṅśacca)

॥ 12. śirō vā ētad yajñasya ॥

T.S.6-2-11-1

śirō vā ētad yajñasya yaddhāvirdhānām prāṇā uparavā havirdhānē khāyan-
tē tasmā-cchīrṣan prāṇā adhastāt khāyantē tasmā-dadhastā-cchīrṣṇaḥ
prāṇā rākṣōhaṇō valagahanō vaiṣṇavān khānāmītyāha vaiṣṇavā hi
dēvatāyōparavā asūrā vai niryantō dēvānām prāṇēṣū valagān nyākhanan
tān bāhumātrē śnvāvindaṇ tasmād bāhumātrāḥ khāyanta
īdamahaṃ taṃ valagamud vāpāmi, [] 49

T.S.6-2-11-2

yam naḥ samānō yamasāmānō nicakhānētyāha dvau vāva puruṣau yaścaiva
sāmānō yaścāsāmānō yamēvāsmāi tau valagam nikhānātasta-mēvōd vāpati
samtrṇatti tasmāth samtrṇṇā antarataḥ prāṇā na sam bhinatti tasmā-
dasāmbhinnāḥ prāṇā apō śvā nayati tasmā-dārdrā āntarataḥ prāṇā yavā-
matīravā nayat, [] 50

T.S.6-2-11-3

yūrgvai yavāḥ prāṇā uparavāḥ prāṇēṣvēvōrjām dadhāti barhiravā strṇāti
tasmāl-lōmaśā āntarataḥ prāṇā ājyēṇa vyāghārayati tējō vā ājyām prāṇā
uparavāḥ prāṇēṣvēva tējō dadhāti hanū vā ētē yajñasya yadā-dhiṣavāṇē
na samtrṇattyasāmtrṇṇē hi hanū athō khalu dīrghasōmē
samtrdyē dhṛtyai śirō vā ētad yajñasya yaddhāvirdhānām, [] 51

T.S.6-2-11-4

prāṇā uparavā hanū adhiṣavāṇē jihvā carma grāvāṇō dantā mukhā-
māhavanīyō nāsikō-ttaravēdi-ruḍaraḡm sadō yadā khalu vai jihvayā
dathsvadhī khādatyatha mukhām gacchati yadā mukhām gaccha-tyathōdarām
gacchati tasmāddhāvirdhānē carmannadhi grāvābhirabhiṣutyā śshavanīyē
hutvā pratyāñcāḥ

parētya sadāsi bhakṣayanti yō vai virājō yajñamukhē dōham veda
duha ēvai () nāmīyam vai virāḍ tasya tvak carmōdhō śdhiṣavāṇē stanā
uparavā grāvāṇō vathsā rtvijō duhanti sōmaḥ payō ya ēvaṃ veda
duha ēvainām ॥ 52 ॥

(vāpāmi - yavāmatīravā nayati - havirdhānā - mēva trayōvigṃśatiśca)

॥ 13. asāvādityō Ṣsmin llōka ॥

T.S.7-3-10-1

asāvādityō Ṣsmin lōka āsīt tam dēvāḥ pṛṣṭhaiḥ pāriḡrhyā suvargam lōka-
māgamayan parairavastāt paryāgrḥṇan divākīrtiyēna suvargē lōkē pratyāsthā-
payan paraiḥ parastāt paryāgrḥṇan pṛṣṭhai-rupāvārōhanth sa vā
asāvādityō Ṣmuṣmin lōkē parai-rubhayataḥ pariḡrhitō
yat pṛṣṭhāni bhavānti suvargamēva rtailōkam yajāmānā yanti parai-ravastāt
pari ḡrḥṇanti divākīrtiyēna, [] 53

T.S.7-3-10-2

savargē lōkē prati tiṣṭhanti paraiḥ parastāt pari ḡrḥṇanti pṛṣṭhai-
rupāvārōhanti yat parē parastān na syuḥ parāñcaḥ suvargāllōkān niṣ-
pādyēraṇ. yadavastān na syuḥ prajā nirdāhēyurabhitō divākīrtiyām parāḥsāmānō
bhavanti suvarga ēvainān lōka ubhayataḥ pari ḡrḥṇanti yajāmānā vai
divākīrtiyagṃ samvathsaraḥ parāḥsāmānō Ṣbhitō divākīrtiyām parāḥsāmānō
bhavanti samvathsara ēvōbhayataḥ, [] 54

T.S.7-3-10-3

prati tiṣṭhanti pṛṣṭham vai divākīrtiyām pārśvē parāḥsāmānō Ṣbhitō di-
vākīrtiyām parāḥsāmānō bhavanti tasmādabhitāḥ pṛṣṭham pārśvē bhūyiṣṭhā
grahā ḡrhyantē bhūyiṣṭhagṃ śasyatē yajñasyaiva tan mādध्यātō gran-
thim ḡrāthnāntyavisragṃsāya sapta ḡrhyantē sapta vai śīrṣanyāḥ prāṇāḥ
prāṇānēva yajāmānēṣu dadhati yat pārācīnāni pṛṣṭhāni bhavāntyamumēva
tairlōka-mābhyārōhanti
yadimam lōkam na, [] 55

T.S.7-3-10-4

pātyavarōhēyurud vā mādyēyur yajāmānāḥ pra vā miyēraṇ. yat
prātīcīnāni pṛṣṭhāni bhavāntimamēva tailōkam pratyavarōhantyathō aamin-
nēva lōkē prati tiṣṭhantyanūnmādāyēndrō vā aprātiṣṭhita āsīth sa prajāpāti-
mupādhāvāt tasmā ēta-mēkavigṃsātirātram prāyācchat tamāhārat tēnāya-
jata tatō vai sa pratyātiṣṭhadyē bāhuyājinō Ṣprātiṣṭhitā, [] 56

T.S.7-3-10-5

syusta ēkaviḡṡatirātra-māsīraṇ dvādāśa māsāḥ pañca-tavastrayā imē
lōkā asāvāditya ēkaviḡṡa ētāvāntō vai dēvalōkāstēṡvēva
yāthāpūrvam prati tiṡṡhantyaṡāvādityō na vyārōcata sa prajāpāti-mupādhāvat
tasmā ēta-mēkaviḡṡatirātram prāyācchat tamāṡhārat tēnāyajata tatō
vai sōṡrōcata ya ēvam vidvāḡṡa ēkaviḡṡatirātra-māsātē () rōcānta
ēvaikaviḡṡatirātrō bhāvati rugvā ēkaviḡṡō rucāmēva gācchantyathō
pratiṡṡhāmēva pratiṡṡhā hyēkaviḡṡāṡā ṡtirātrā-vābhitō bhavatō brahmavar-
casasya pariḡrḡityai || 57 ||

॥ 14. santatirvā ētē grahāḥ ॥

T.B.1-2-3-1

santatirvā ētē grahāḥ | yatparāḥ sāmānaḥ | viṣūvān divākīrtyaṃ |
yathā śālāyai pakṣāsī | ēvagṃ saṃvathsarasya pakṣāsī | yadētēna gr̥hyērann
|
viṣūcī saṃvathsarasya pakṣāsī vyavāsragsēyātām | ārtimārcchēyuh |
yadētē gr̥hyantē | yathā śālāyai pakṣāsī maddhyamaṃ vagṃśamaḥ
sāmāyacchāti || 58 ||

T.B.1-2-3-2

ēvagṃ saṃvathsarasya pakṣāsī divākīrtyaṃabhi santānvanti |
nāṣṣrtimārcchanti | ēkaṃvīgṃśa-mahārbhavati | śukrāgrā grahā gr̥hyantē |
pratyuttābdhyai sayatvāyā | sauryā ētadahāḥ paśurālābhyatē |
sauryōṣtigrāhyō gr̥hyatē | ahārēva rūpēṇa samārddhayanti |
athō ahnā ēvaiṣa balirhriyatē | saptaita-dahāratigrāhyā gr̥hyantē || 59 ||

T.B.1-2-3-3

sapta vai śīrṣanyāḥ prāṇāḥ | aśāvādityaḥ śīrāḥ prajānām |
śīrṣannēva prajānām prāṇān dādhati | tasmāth saptasīrṣan-prāṇāḥ |
indrō vr̥tragṃ hatvā | asūrān-parābhāvyā |
sa imān lōkānabhyājayat | tasyāsau lōkōṣnābhijita āsīt |
taṃ viśvakārmā bhūtvaṣbhyājayat | yadvaiśvakarmaṇō gr̥hyatē || 60 ||

T.B.1-2-3-4

suvarḡasyā lōkasyābhijityai | pra vā ētēṣsmāllōkāccyāvantē |
yē vaiśvakarmaṇaṃ gr̥hṇatē | ādityaḥśvō gr̥hyatē |
iyam vā aditiḥ | aśyāmēva pratitiṣṭhanti |
anyōnyō gr̥hyētē | viśvānyēvānyēna karmāṇi kurvāṇā yānti |
aśyāmanyēna prati tiṣṭhanti |
tāvāṣpārārdhāth saṃvathsarasyānyōnyō gr̥hyētē () |
tāvubhau saha mahāvratē gr̥hyētē | yajñasyaivāntam gatvā |
ubhayō rīlōkayōḥ pratitiṣṭhanti | arkyāmuktham bhāvati |
annādyasyā vārudhyai || 61 ||
gr̥hyatē - saṃvathsarasyānyōnyō gr̥hyētē pañca ca)

॥ 15. ěkavigṃśa ěṣa bhavati ॥

T.B.1-2-4-1

ěkavigṃśa ěṣa bhavati | ětēna vai dēvā ěkavigṃśēna |
āḁityamita uttamagṃ sūvargam lōka-mārōhayann |
sa vā ěṣa ita ěkavigṃśaḥ | tasya daśāvastādahāni |
daśa parastāt | sa vā ěṣa virājyūbhayataḥ pratiṣṭhitaḥ |
virāji hi vā ěṣa ūbhayataḥ pratiṣṭhitaḥ | tasmāantarēmau lōkau yann |
sarvēṣu suvargēṣu lōkēṣvā-bhītapānnēti || 62 ||

T.B. 1-2-4-2

dēvā vā āḁityasyā suvargasyā lōkasyā | parācōstipādādābibhayuḥ |
tam chandōbhiradrṃgṃ-handhrītyai | dēvā vā āḁityasyā suvargasyā lōkasyā
|
avācō svapādādābibhayuḥ | tam pañcabhī raśmibhirudāvayann |
tasmā-dēkavigṃśēṣaṇpañcā divākīrtiyāni kriyantē |
raśamayō vai divākīrtiyāni | yē gāyatrē |
tē gāyatrīṣuttārayōḥ pavāmānayōḥ || 63 ||

T.B. 1-2-4-3

maḥādivākīrtyagṃ hōtūḥ prṣṭham | vikarṇam brāhmasāmam | bhāsōsg-
niṣṭōmah |
athaitāni parāni | parai rvai dēvā āḁityagṃ sūvargam lōkamāpārayann |
yadapārayann | tatparāṇām paratvam | pārayāntyēnam parāni |
ya ēvam vēdā | athaitāni sparāni () |
sparai rvai dēvā āḁityagṃ sūvargam lōkamāspārayann |
yadaspārayann | tathsparāṇāgg sparatvam |
spārayāntyēnagg sparāni | ya ēvam vēdā || 64 ||
(ēti - pavāmānayōḥ - sparāni pañcā ca)

॥ 16. indrō vṛtragṃ hatvā ॥

T.B.1-3-10-1

indrō vṛtragṃ hatvā | asūrān parābhāvyā | sōsmāvāsyāṃ pratyāgacchat |
tē pitarāḥ pūrvēdyu-rāgacchann | pitr̥n. yajñōṣgacchat | taṃ dēvāḥ
punārayācanta | tamēbhyō na punāradaduḥ | tēsbṛuvan varāṃ vṛṇāmahai
|
athā vaḥ punārdāsyāmaḥ | āsmabhyāmēva pūrvēdyuḥ kriyātā iti || 65 ||

T.B.1-3-10-2

tamēbhyāḥ punāradaduḥ | tasmāt pitr̥bhyāḥ pūrvēdyuḥ kriyatē |
yat pitr̥bhyāḥ pūrvēdyuḥ karōti | pitr̥bhyā ēva tad yajñam niṣkriyā yajāmā-
naḥ pratānutē | sōmāya pitr̥pītāya svadhā nama ityāha |
pīturēvādhi sōmapīthamavārundhē |
na hi pītā pramīyāmāṇa āhaiṣa sōmapītha iti |
indriyaṃ vai sōmapīthaḥ |
indriyamēva sōmapīthamavārundhē |
tēnēndriyēṇā dvitīyāṃ jāyā-mabhyāśnutē || 66 ||

T.B.1-3-10-3

ētadvai brāhmaṇam purā vājaśravaṣā vidāmākran |
tasmāttē dvē dvē jāyē abhyākṣata | ya ēvaṃ vēdā |
abhi dvitīyāṃ jāyāśnutē | agnayē kavyāvāhānāya svadhā nama ityāha |
ya ēva pitr̥nāmagniḥ | taṃ priṇāti | tīsra āhūtīr juhōti |
trirnidādhāti | ṣaṭth sampādyantē || 67 ||

T.B.1-3-10-4

ṣadvā ṛtavāḥ | ṛtūnēva priṇāti | tūṣṇīm mēkṣāṇamādādhāti |
asti vā hi ṣaṣṭha ṛturna vā | dēvān. vai pitr̥n prītān |
maṇuṣyāḥ pitarōṣnu prapīpatē | tīsra āhūtīrjuhōti | trirnidādhāti |
ṣaṭth sampādyantē | ṣadvā ṛtavāḥ || 68 ||

T.B. 1-3-10-5

ṛtavaḥ khalu vai dēvāḥ pitarāḥ | ṛtūnēva dēvān pitr̥n priṇāti |
tān prītān | maṇuṣyāḥ pitarōṣnu prapīpatē |
sakṛdācchinnaṃ barhirbhāvati | sakṛdīva hi pitarāḥ | trirnidādhāti |

ṭṛṭiyē vā itō lōkē pitarāḥ | tānēva priṇāti | parānāvarttatē || 69 ||

T.B.1-3-10-6

hlīkā hi pitarāḥ | oṣmaṇō vyāvṛta upāstē |
ūṣmabhāgā hi pitarāḥ | brahmanvādinō vadanti |
prāśyāṃ(3) na prāśyā(3)miti | yat prāśnīyāt |
janyaṃannāṃadyāt | pramāyūkaḥ syāt |
yanna prāśnīyāt | ahaviḥ syāt || 70 ||

T.B.1-3-10-7

piṭṛbhya āvr̥scyēta | avaghrēyamēva |
tannēva prāśitaṃ nēvāprāśitaṃ | vīraṃ vā vai pitarāḥ prayantō harānti |
vīraṃ vā dadati | daśāṃ chinatti |
harānabhāgā hi pitarāḥ | piṭṛnēva niravādayatē |
uttāra āyūṣi lōmā chindīta | piṭṛnāgg hyētar hi nēdīyah || 71 ||

T.B.1-3-10-8

namāskarōti | namaskārō hi piṭṛnām | namō vaḥ pitarō rasāya |
namō vaḥ pitarāḥ śuṣmāya | namō vaḥ pitarō jīvāyā |
namō vaḥ pitarāḥ svadhāyai | namō vaḥ pitarō manyavē |
namō vaḥ pitarō ghōrāyā | pitārō namō vaḥ |
ya ētasmin lōkē stha || 72 ||

T.B.1-3-10-9

yuṣmāgg stē snū | yeṣmin lōkē | māṃ tē snū |
yaētasmin lōkē stha | yūyaṃ tēṣāṃ vasiṣṭhā bhūyāsta |
yeṣmin lōkē | ahaṃ tēṣāṃ vasiṣṭhō bhūyāsamityāha |
vasiṣṭhaḥ samānānām bhavati | ya ēvaṃ vidvān piṭṛbhyāḥ karōti |
ēṣa vai mānuṣyāṇām yajñah || 73 ||

T.B.1-3-10-10

dēvānām vā itarē yajñāḥ | tēna vā ētat piṭṛlōkē carati |
yat piṭṛbhyāḥ karōti | sa īśvaraḥ pramētōḥ | prajāpatyayarcā punaraiti |
yajñō vai prajāpatih | yajñēnaiva saha punaraiti | na pramāyūkō bhavati |
piṭṛlōkē vā ētat yajāmānaścarati | yat piṭṛbhyāḥ karōti () |
sa īśvara ārttimārttōḥ | prajāpatīstvā vainaṃ tata unnētu-marhatītyāhuḥ |
yat prajāpatyayarcā punaraiti | prajāpatī-rēvainaṃ tata unnāyati |
nārttimārcchāti yajāmānaḥ || 74 ||

(i - tyáśnutē - padyantē - padyantē ṣadvā ṛtavō - varttatē - śhaviḥ syā -
nnēdīyaḥ - stha - yajñō - yajāmānaścarati yat pitṛbhyaḥ karōti pañcā ca)

॥ 17. vaiśvadēvēna vai prajāpatiḥ ॥

T.B.1-6-8-1

vaiśvadēvēna vai prajāpatiḥ prajā āsrjata |
tā vāruṇa praghāśai rvāruṇapāśādāmuñcat | sākamēdhaiḥ pratyāsthāpayat
| tryāmbakai rudraṃ niravādayata | piṭryajñēnā suvargaṃ lōkamāgamayat
|
yad vaiśvadēvēna yajātē | prajā ēva tad yajāmānaḥ sṛjatē |
tā vāruṇa praghāśai rvāruṇapāśān muñcati | sākamēdhaiḥ pratiṣṭhāpayati
| tryāmbakai rudraṃ niravādayatē || 75 ||

T.B.1-6-8-2

piṭryajñēnā suvargaṃ lōkaṃ gāmayati | dakṣiṇataḥ prācīnāvītī nirvāpati |
dakṣiṇāvṛddhi piṭṛṇām | anādr̥tya tat |
uttarata ēvōpavīya nirvāpēt | ubhayē hi dēvāścā piṭarāścējyantē |
athō yadēva dakṣiṇārdhēśdhi śrayāti | tēnā dakṣiṇāvṛt |
sōmāya piṭṛmatē purōdāśaḡṃ ṣaṭkāpālaṃ nirvāpati |
saṃvathsarō vai sōmah piṭṛmān || 76 ||

T.B.1-6-8-3

saṃvathsaramēva priṇāti | piṭṛbhyō barhiṣadbhyō dhānāḥ |
māsā vai piṭarō barhiṣadā | māsānēva priṇāti |
yasminvā r̥tau puruṣaḥ pramīyatē | sōśsyāmuṣmin lōkē bhāvati |
bahurūpā dhānā bhāvanti | ahōrātrāṇā-mabhijītyai | piṭṛbhyō
śgniṣvāt tēbhyō manthaṃ | arddhamāsā vai piṭarōś gniṣvāttaḥ || 77 ||

T.B.1-6-8-4

arddhamāsānēva priṇāti | abhivānyāyai dugdhē bhāvati |
sā hi piṭṛdēvatyaṃ duhē | yat pūrṇaṃ | tan mānuṣyāṇām |
uparyardhō dēvānām | arddhaḥ piṭṛṇām | arddha upāmanthati |
ardhō hi piṭṛṇām | ēkayōpāmanthati || 78 ||

T.B.1-6-8-5

ēkā hi piṭṛṇām | dakṣiṇōpāmanthati | dakṣiṇāvṛddhi piṭṛṇām |
anārābhyōpāmanthati | taddhi piṭṛṇ gacchāti | imāṃ diśaṃ vēdimuddhānti
|

ubhayē hi dēvāścā pitarāścējyantē | catuḥ srakti rbhavati |
sarvā hyanu diśaḥ pitarāḥ | akhātā bhavati || 79 ||

T.B.1-6-8-6

khātā hi dēvānām | maddhyatōḥgnirādhiyatē |
antatō hi dēvānāmādhīyatē | varṣiyanīdhma idhmād bhavati vyāvṛtṭyai |
pari śrayati | antarhitō hi pīrlōkō mānuṣyalōkāt |
yatparuṣi dīnaḥ | tad dēvānām | yadantarā | tan mānuṣyāṇām || 80 ||

T.B.1-6-8-7

yathsamūlaḥ | tat pīrṇām | samūlaḥ bara.hibhavati vyāvṛtṭyai |
dakṣiṇā strṇāti | dakṣiṇāvṛddhi pīrṇām | triḥ paryēti |
trṭiyē vā itō lōkē pitarāḥ | tānēva prīṇāti | triḥ punaḥ paryēti | ṣaṭṭh
sāmpādyantē || 81 ||

T.B.1-6-8-8

ṣadvā rtavaḥ | rtūnēva prīṇāti | yat prāstaram yajuṣā grṇṇiyāt |
pramāyūkō yajāmānaḥ syāt | yanna grṇṇiyāt | anāyatanaḥ syāt |
tūṣṇīmēva nyāsyēt | na pramāyūkō bhavati | nānāyatanaḥ |
yat trīn pāridhīn pāridadhyāt || 82 ||

T.B.1-6-8-9

mṛtyunā yajāmānaḥ pari grṇṇiyāt | yanna pari dadhyāt |
rakṣāgṃsi yajṇagṃ hānyuḥ | dvau pāridhī paridadhāti |
rakṣāsāmapāhatyai | athō mṛtyōrēva yajāmāna-muthsṛjati |
yat trīṇi trīṇi havīggṣyūdāharēyuḥ | trayāstraya ēṣāgṃ sākam pramīyērann
|
ēkaika-manūcīnānyudāharanti | ēkaika ēvaiṣā-maṇvañcaḥ pramīyatē () |
kaśipū kaśipavyāya | upabarhāṇa-mupabarhānyāya |
āñjana-māñjanyaāya | abhyañjana-mabhyañjanyaāya |
yathābhāgamēvainān prīṇāti || 83 ||

॥ 18. agnayē dēvēbhyaḥ ॥

T.B.1-6-9-1

agnayē dēvēbhyaḥ pītr̥bhyaḥ samīdhyamānā-yānūbrūhītyāha |
ubhayē hi dēvāścā pītarāścējyantē | ēkāmanvāha | ēkā hi pītr̥nām |
triranvāha | trirhi dēvānām | āghārāvāghārayati | yajñaparūṣō-ranāntarityai
|
nārṣeyaṃ vṛṇītē | na hōtāraṃ || 84 ||

T.B.1-6-9-2

yadārṣeyaṃ vṛṇīta | yaddhōtāraṃ | pramāyūkō yajāmānaḥ syāt |
pramāyūkō hōtā | tasmānna vṛṇītē | yajāmānasya hōtū rgōpīthāyā |
apābarhiṣaḥ prayājān. yajati | prajā vai barhiḥ |
prajā ēva mr̥tyōruthsṛjati | ājyābhāgau yajati || 85 ||

T.B.1-6-9-3

yajñasyaiva cakṣuṣī nāntarēti | prācīnāvītī sōmāṃ yajati |
pītr̥dēvatyā hi | ēśāṣṣhūtiḥ | pañcakṛtvō Svadyati |
pañca hyētā dēvatāḥ | dvē purōṣnuvākyē |
yājyā dēvatā vaṣaṭkāraḥ |
tā ēva prīṇāti | santātāṃavadyati || 86 ||

T.B.1-6-9-4

ṛtūnāgṃ santātyai | praivaibhyaḥ pūrvāyā purōṣnuvākyāyāṣṣha |
praṇāyati dvitīyāyā | gamayāti yājyāyā | tritīyē vā itō lōkē pītarāḥ | ahnā
ēvaināṃ pūrvāyā purōṣnuvākyāyā Styānāyati |
rātrīyai dvitīyāyā | aivaināḥ. yājyāyā gamayati |
dakṣiṇatōsvadāyā | udāngatikrāmatī vyāvṛtṭyayai || 87 ||

T.B.1-6-9-5

ā svadhētyāśrāvayati | astū svadhēti pratyāśrāvayati |
svadhā namaḥ iti vaṣaṭkarōti | svadhākārō hi pītr̥nām |
sōmāmagrē yajati | sōmaprayājā hi pītarāḥ |
sōmāṃ pītr̥mantāṃ yajati | saṃvathsarō vai sōmāḥ pītr̥mān |
saṃvathsarāmēva tad yajati | pītr̥n bārhiṣadō yajati || 88 ||

T.B. 1-6-9-6

yē vai yajvānaḥ | tē pitarō barhiṣadaḥ | tānēva tad yajati |
 piṭṛnāgniṣvāttān. yajati | yē vā ayajvānō gṛhamēdhiṇaḥ |
 tē pitarōṣgniṣvāttāḥ | tānēva tad yajati |
 agniṃ kāvyavāhānam yajati |
 ya ēva piṭṛnāmagṇiḥ | tamēva tad yajati || 89 ||

T.B. 1-6-9-7

athō yathāṣgnigg sviṣṭakṛtaṃ yajati | tādr̥gēva tat |
 ētattē tata yē ca tvāmanviti tiṣṛṣu sṛaktiṣu nidādhāti |
 tasmādātr̥tiyāt puruṣānnāma na gṛhṇanti |
 ētāvāntō hījyantē | atrā pitarō yathābhāgaṃ māndadhvamityāha |
 hlīkā hi pitarāḥ | udāncō niṣkrāmanti |
 ēṣā vai mānuṣyāṇām dik | svāmēva taddiśamanu niṣkrāmanti || 90 ||

T.B.1-6-9-8

āhavanīya-mupātiṣṭhantē | nyēvāsmāi taddhnūvatē |
 yath saṭyāhavanīyē | athānyatra carānti |
 ātamitō-rupātiṣṭhantē | agnimēvōpādṛaṣṭhārāṃ kṛtvā |
 piṭṛn niravādayantē | antaṃ vā ētē prāṇānām gacchanti |
 ya ātamitō-rupātiṣṭhantē | susamdr̥śaṃ tvā vayamityāha || 91 ||

T.B.1-6-9-9

prāṇō vai sūsamdr̥k | prāṇamēvātman dādhatē |
 yōjānvindra tē harī ityāha | prāṇamēva punārayukta |
 akṣannamīmadanta hīti gārhapatyā-mupātiṣṭhantē |
 akṣannamīmadantātha tvōpātiṣṭhāmaha iti vāvaitadāha |
 amīmadanta pitarāḥ sōmyā ityabhi prapādyantē |
 amīmadanta pitarōṣthā tvāṣbhi prapādyāmaha iti vāvaitadāha |
 apah pariṣiñcati | mārjayātyēvainān || 92 ||

T.B.1-6-9-10

athō tarpayātyēva | tr̥pyāti prajayā paśūbhiḥ |
 ya ēvaṃ vēdā | apā barhiṣāvanūyājau yajati |
 prajā vai barhiḥ | prajā ēva mṛtyōruthsṛjati |
 caturāḥ prayājān. yajati | dvāvānūyājau |
 ṣaṭth sampādyantē | ṣadvā ṛtavāḥ () || 93 ||

T.B. 1-6-9-11

ṛtūnēva priṇāti | na patnyanvāstē | na saṃyājayanti |
yat patnyanvāsīta | yathsāmyājayēyuh | pramāyūkā syāt |
tasmānnānvāstē | na saṃyājayanti | patniyai gōpīthāyā || 94 ||
(hōtāra - mājyābhāgau yajati - santātā mavādyati - vyāvṛtṭyai -
barhiṣadō yajati - tamēva tadyāja - tyanu niṣkrāma - ntyāhai -
nā - nṛtavō - navā ca)

॥ 19. uśantastvā havāmaha ॥

T.B.2-6-16-1

uśantastvā havāmaha ā nō agnē sukētunā |
tvagm̄ sōma mahē bhagaṃ tvagm̄ sōma pracīkitō manīṣā |
tvayā hi nāḥ pitarāḥ sōma pūrvē tvagm̄ sōma pitr̄bhiḥ samvidānaḥ |
barhiśadaḥ pitara āśham̄ pitr̄n | upāhūtāḥ pitarōḥgniṣvāttāḥ pitarāḥ |
agniṣvāttānṛtumatō havāmahē | narāśagm̄sē sōmapītham̄ ya āśuḥ |
tē nō arvāntaḥ suhavaḥ bhavantu | śam̄ nō bhavantu dvīpadē śam̄ catuṣpadē
|
yē āgniṣvāttā yēśnāgniṣvāttāḥ || 95 ||

T.B. 2-6-16-2

agm̄hōmucāḥ pitarāḥ sōmyāsāḥ | parēśvarēśmṛtāsō bhavāntaḥ |
adhībruvantu tē āvantvaśmān | vānyāyai dugdhē juśamānaḥ karaṃbham̄ |
udīrāṇā avārē parē ca | āgniṣvāttā rtubhiḥ samvidānāḥ |
indrāvantō havīridam̄ juśantām̄ |
yadāgnē kavyavāhanaṃ tvamāgna īditō jātavēdaḥ | mātālī kavyaiḥ |
yē tātr̄purdēvatrā jēhāmānāḥ () | hōtrāvṛdhaḥ stōmātaṣṭāsō arkaiḥ |
āśgnē yāhi suvidatrēbhiraṛvān | satyaiḥ kavyaiḥ pitr̄bhīr̄ gharmasadbhiḥ |
havyavāhāmajarām̄ purupriyam̄ | agniṃ ghṛtēnā haviṣā saparyann |
upāsadam̄ kavyavāhām̄ pitr̄ṇām̄ | sa nāḥ prajāṃ vīravātīgṃ samṛṇvatu ||
96 ||
(anāgniṣvāttā - jēhāmānāḥ sapta cā)
trīnācīkētam̄

॥ 20. ayam vāva yaḥ ॥

T.B. 3.11.7.1

ayam vāva yaḥ pavātē | sōṣgnir nācīkētaḥ | sa yat prān pavātē |
tadā-sya śirāḥ | atha yad dākṣiṇā | sa dākṣiṇaḥ pakṣaḥ |
atha yat pratyak | tat pucchāṃṃ | yadudañ | sa uttāraḥ pakṣaḥ || 97 ||

T.B. 3.11.7.2

atha yath samvātī | tadāsyā samañcānaṃ ca prasāraṇaṃca |
athō sampadēvāsyā sā | sagṃ ha vā āsmai sa kāmāḥ padyatē |
yat kāmō yajātē | yōṣgniṃ nācīkētaṃ cinutē |
ya ucaina-mēvaṃ vēdā | yō ha vā agnēr nācīkēta-syāyatānaṃ
pratiṣṭhāṃ vēdā | āyatānavān bhavati | gacchāti pratiṣṭhāṃ || 98 ||

T.B. 3.11.7.3

hirāṇyaṃ vā agnēr nācīkēta-syāyatānaṃ pratiṣṭhā | ya ēvaṃ vēdā |
āyatānavān bhavati | gacchāti pratiṣṭhāṃ |
yō havā agnēr nācīkētasyā śārīraṃ vēdā |
sa śārīra ēva svargaṃ lōkamēti | hirāṇyaṃ vā agnēr nācīkētasyā śārīraṃ
| ya ēvaṃ vēdā | sa śārīra ēva svargaṃ lōkamēti |
athō yathā rukma ut-tāptō bhāyyāt || 99 ||

T.B. 3.11.7.4

ēvamēva sa tējāsā yaśāsā | asmiggścā lōkē-ṣmuṣmiggścā bhāti |
uravō ha vai nāmaitē lōkāḥ | yē svārēṇādityaṃ |
athā haitē variyāgṃsō lōkāḥ | yē parēṇādityaṃ |
antāvantagṃ havā ēṣa kṣayyaṃ lōkaṃ jāyati | yōṣ varēṇādityaṃ |
athā haiṣō śnanta-māpāra-mākṣayyaṃ lōkaṃ jāyati |
yaḥ parēṇādityaṃ () || 100 ||

T.B. 3.11.7.5

anantaṃ ha vā āpāra-mākṣayyaṃ lōkaṃ jāyati |
yō ṣgniṃ nācīkētaṃ cinutē | ya ucaina-mēvaṃ vēdā |
athō yathā rathē tiṣṭhaṃ pakṣāsī paryāvarttāmānē pratyapēkṣatē |
ēva-māhōrātrē pratyapēkṣatē | nāsyāhōrātrē lōkamāpnutaḥ |
yōṣgniṃ nācīkētaṃ cinutē | ya ucaina-mēvaṃ vēdā || 101 ||

(uttārah pākṣō - gacchāti pratiṣṭhām - bhāyyād - yaḥ parēṇāditya
-maṣṭa cá)

॥ 21. uśan ha vai ॥

T.B. 3.11.8.1

uśan. ha vai vājaśravasaḥ sārvaśvedāsaṃ dādau |
tasyā ha nacikētā nāmā putra āsa |
tagṃ hā kumāragṃ santāṃ | dakṣiṇāsu nīyamānāsu śraddhāvivēśa |
sa hōvāca | tata kasmai mām dāsyasīti |
dvitīyāṃ tritīyāṃ | tagṃ ha parīta uvāca |
mr̥tyavē tvā dadāmīti | tagṃ ha smō-tthitam vāgabhivādati || 102 ||

T.B. 3.11.8.2

gautāma kumāra-miti | sa hōvāca | parēhi mr̥tyōr gr̥hān |
mr̥tyavē vai tvāśdā-miti | taṃ vai pravasantam gantā-sīti hōvāca |
tasyā sma tīsrō rātrī-ranāśvān gr̥hē vāsātāt |
sa yadi tvā p̄cchēt | kumāra katī rātrī-ravāthsī-riti |
tīśra iti prati brūtāt | kiṃ prāthamāgṃ rātrī-māśnā iti || 103 ||

T.B. 3.11.8.3

prajāṃ ta iti | kiṃ dvitīyā-miti |
paśūggsta iti | kiṃ tritīyā-miti |
sādhukṛtyāṃ ta iti | taṃ vai pravasantam jagāma |
tasyā ha tīsrō rātrī-ranāśvān gr̥ha uvāsa | ta-māgatya papraccha |
kumāra katī rātrī-ravāthsī-riti | tīśra iti pratyuvāca || 104 ||

T.B. 3.11.8.4

kiṃ prāthamāgṃ rātrī-māśnā iti | prajāṃ ta iti |
kiṃ dvitīyā-miti | paśūggsta iti |
kiṃ tritīyā-miti | sādhukṛtyāṃ ta iti |
namāstē astu bhagava iti hō-vāca | varāṃ vṛṇīśvē-ti |
pitarā-mēva jīva-nnayānīti | dvitīyāṃ vṛṇīśvē-ti || 105 ||

T.B. 3.11.8.5

iṣṭāpūrttayōr mēśkṣitīm brūhīti hōvāca |
tasmai haitamagniṃ nacikēta-muvāca |
tatō vai tasyē-ṣṭāpūrttē nā kṣiyētē | nāsyē-ṣṭāpūrttē kṣiyētē |

yōṣgnim nācīkētam cīnutē | ya ú caina-mēvam vēdā |
tr̥tīyam vṛṇīṣvē-tī | puna rmṛtyōr mēṣpājitiṃ brūhīti hōvāca |
tasmai haīta-magnim nācīkēta-mūvāca |
tatō vai sōpā punar mṛtyu-mājayat || 106 ||

T.B. 3.11.8.6

apā punar mṛtyum jāyati | yōṣgnim nācīkētam cīnutē |
ya ú caina-mēvam vēdā | prajāpāti rvai prajākāma-stapō stapyata |
sa hirāṇya-mudāsyat | ta-dagnau prāsyāt | ta-dāsmāi nācchādayat |
tad dvitīyam prāsyāt | ta-dāsmāi naivācchādayat |
tat tr̥tīyam prāsyāt || 107 ||

T.B. 3.11.8.7

ta-dāsmāi naivācchādayat | ta-dātma-nnēva hṛdayyēṣgnau vaiśvānarē prāsyāt
|
ta-dāsmā acchādayat | tasmāddhirāṇyam kaniṣṭham dhanānām |
bhuñjat priyatāmam | hṛdayajagm hi | sa vai tamēva nāvīndat |
yasmāi tām dakṣiṇā-manēsyat | tāgg svāyāiva hastāya dakṣiṇāyānayat |
tām pratyagr̥hṇāt || 108 ||

T.B. 3.11.8.8

dakṣāya tvā dakṣiṇām pratiḡr̥hṇāmīti | sō ṣdakṣata dakṣiṇām pratiḡr̥hya |
dakṣatē ha vai dakṣiṇām pratiḡr̥hya | ya ēvam vēdā |
ētaddhā sma vai tad vidvāgmsō vājaśravasā gōtāmāh |
apyānūdēśyām dakṣiṇām pratiḡr̥hṇanti |
ubhayēna vayam dakṣiṣyāmaha ēva dakṣiṇām pratiḡr̥hyēti |
tēṣdakṣanta dakṣiṇām pratiḡr̥hya | dakṣatē ha vai dakṣiṇām pratiḡr̥hya |
ya ēvam vēdā () | pra hānyam vlināti || 109 ||
(vada - tyāsnā i - tyūvāca - dvitīyam vṛṇīṣvē - tyājayat -
tr̥tīyam prāsyāt - gr̥hṇād - ya ēvam vēdaikām ca)

॥ 22. tagṃ haitamēkē ॥

T.B. 3.11.9.1

tagṃ haita-mēkē paśubandha ēvō-ttāravēdyāṃ cīvatē |
uttaravēdi sāmmita ēṣōṣgniriti vadāntaḥ | tanna tathā kuryāt |
ēta-magnim kāmēna vyārdhayēt | sa ēnaṃ kāmēna vyārdhaḥ |
kāmēna vyārdhayēt | saumyē vāvai-nāmadhvarē cīvīta |
yatrā vā bhūyiṣṭhā āhūtayō hūyēraṇṇ |
ēta-magnim kāmēna samārdhayati | sa ēnaṃ kāmēna samārdhaḥ || 110 ||

T.B. 3.11.9.2

kāmēna samārdhayati | athā hainaṃ purarśayaḥ |
uttaravēdyā-mēva satriyā-macinvata | tatō vai tēsvīndanta prajāṃ |
abhi svargaṃ lōka-mājayann | vīndatā ēva pajāṃ |
abhi svargaṃ lōkaṃ jāyati | yōṣgnim nācīkētaṃ cīnutē |
ya ū caina-mēvaṃ vēdā | athā hainaṃ vāyur rddhikāmaḥ || 111 ||

T.B. 3.11.9.3

yathā nyupta-mēvōpādadhē | tatō vai sa ētā-mrddhī-mārdhnōt |
yā-mīdaṃ vāyur rddhaḥ | ētā-mrddhī-mrddhnōti |
yā-mīdaṃ vāyur rddhaḥ | yōṣgnim nācīkētaṃ cīnutē |
ya ū caina-mēvaṃ vēdā | athā hainaṃ gōbalō vārṣṇaḥ paśukāmaḥ |
pāṃktā-mēva cīkyē | pañcā purastāt || 112 ||

T.B. 3.11.9.4

pañcā dakṣiṇataḥ | pañcā paścāt | pañcōttarataḥ | ēkāṃ maddhyē |
tatō vai sa sahasrāṃ paśūn prāpnōt | pra sahasrāṃ paśū-nāpnōti |
yōṣgnim nācīkētaṃ cīnutē | ya ū caina-mēvaṃ vēdā |
athā hainaṃ prajāpātir jyaiṣṭhyākāmō yaśāskāmaḥ prajānānakāmaḥ |
trivṛtā-mēva cīkyē || 113 ||

T.B. 3.11.9.5

sapta purastāt | tīsrō dākṣiṇataḥ | sapta paścāt |
tīsra uttarataḥ | ēkāṃ maddhyē | tatō vai sa pra yaśō jyaiṣṭhyā-māpnōt |
ētāṃ prajātim prajāyata | yāmīdaṃ prajāḥ prajāyantē |
trivṛd vai jyaiṣṭhyāṃ | mātā pitā putraḥ || 114 ||

T.B. 3.11.9.6

trivṛt prajānānaṃ | upasthō yōnir maddhyamā |
pra yaśō jyaiṣṭhyā-māpnōti | ētāṃ prajātīm prajāyatē |
yā-mīdam prajāḥ prajāyantē | yōṣgnim nācikētam cinutē |
ya ū caina-mēvaṃ vēdā | athā haina-mindrō jyaiṣṭhyākāmaḥ |
ūdrdhvā ēvō-pādadhē | tatā vai sa jyaiṣṭhyāmagacchat || 115 ||

T.B. 3.11.9.7

jyaiṣṭhyāṃ gacchati | yōṣgnim nācikētam cinutē | ya ū caina-mēvaṃ vēdā
|
athā haina-masāvādityaḥ svargakāmaḥ | prācī-rēvōpādadhē |
tatō vai sōṣbhi svargam lōka-mājayat | abhi svargam lōkam jāyati |
yōṣgnim nācikētam cinutē | ya ū caina-mēvaṃ vēdā |
sa yadīcchēt || 116 ||

T.B. 3.11.9.8

tējasvī yaśasvī brāhmavarcasī syā-mitī |
prāñāhōtur ddhiṣṇyā-duthsārpēt | yēyaṃ prāgād yaśasvatī |
sā mā prōrñōtu | tējāsā yaśāsā brahmavarcasē-nētī |
tējas-vyēva yaśasvī brāhmavarcasī bhāvati | athā yadīcchēt |
bhūyiṣṭham mē śrad-dādhirann | bhūyiṣṭhā dakṣiṇā nayēyu-ritī |
dakṣiṇāsu nīyamānāsu prācyēhi prācyēhī-ti prācī juṣāṇā vētvājyāsyā svāhēti
sruvēṇō-pahatyā-havanīyē juhuyāt || 117 ||

T.B. 3.11.9.9

bhūyiṣṭha-mēvāsmāi śrad-dādhatē | bhūyiṣṭhā dakṣiṇā nayanti |
purīṣa-mupadhāyā | citikṛptabhi-rabhimṛsyā |
agnim prañiyōpa-samādhāyā | catāsra ētā āhūtīr juhōti |
tvamāgnē rudra itī śatarudrīyāsyā rūpaṃ |
agnā-viṣṇū itī vasōrdhārāyāḥ | annāpata ityāna hōmaḥ |
sapta tē agnē samidhāḥ sapta jihvā itī viśvapriḥ () || 118 ||
(samṛddha - ṛddhikāmaḥ - purastāt - cikyē - putrō - ṣgaccha -
dīcchēt - juhuyāt - viśvapriḥ)

॥ 23. yāṃ prathamāmiṣṭakā ॥

T.B. 3.11.10.1

yāṃ prāthamā-miṣṭakā-mupaḍadhāti | imaṃ tayā lōka-mabhijāyati |
athō yā asmin lōkē dēvatāḥ |
tāsāgṃ sāyūjyaṃ salōkatā-māpnōti |
yāṃ dvitīyā-mupaḍadhāti | antarikṣa lōkaṃ tayā-bhijāyati |
athō yā antarikṣa lōkē dēvatāḥ |
tāsāgṃ sāyūjyaṃ salōkatā-māpnōti |
yāṃ tṛtīyā-mupaḍadhāti | aṃuṃ tayā lōka-mabhijāyati || 119 ||

T.B. 3.11.10.2

athō yā aṃuṣmin lōkē dēvatāḥ |
tāsāgṃ sāyūjyaṃ salōkatā-māpnōti |
athō yā aṃū-ritārā aṣṭādāsa |
ya ēvāmī uravāśca variyāgṃsaśca lōkāḥ | tānēva tābhi-rabhijāyati |
kāmacārō ha vā āsyōruṣū ca variyassu ca lōkēṣū bhavati |
yōṣgnim nācikētaṃ cinutē | ya ū caina-mēvaṃ vēdā |
samvathsarō vā agnir nācikētaḥ | tasyā vasantaḥ śirāḥ || 120 ||

T.B. 3.11.10.3

grīṣmō dakṣiṇaḥ pakṣaḥ | varṣā uttāraḥ | śarat pucchāṃ |
māsāḥ karmakārāḥ | ahōrātrē śatarudriyāṃ | parjanyaṃ vasōrdhārā |
yathā vai parjanyaḥ suvr̥ṣṭaṃ vr̥ṣṭvā | prajābhyaḥ sarvān kāmānṭh
sāmpūrayāti | ēva-mēva sa tasya sarvān kāmānṭh sāmpūrayati |
yōṣgnim nācikētaṃ cinutē || 121 ||

T.B. 3.11.10.4

ya ū caina-mēvaṃ vēdā | samvathsarō vā agnir nācikētaḥ |
tasyā vasantaḥ śirāḥ | grīṣmō dakṣiṇaḥ pakṣaḥ | varā.ṣāḥ pucchāṃ |
śara-duttāraḥ pakṣaḥ | hēmāntō maddhyāṃ | pūrvapakṣā-ścitāyaḥ |
aparapakṣāḥ puriṣaṃ | ahōrātrāṇiṣṭakāḥ () ||
ēṣa vāva sōṣgni-rāgnimayaḥ punarṇavaḥ |
agnimayō ha vai punarṇavō bhūtvā | svargaṃ lōka-mēti |
ādityasya sāyūjyaṃ | yōṣgnim nācikētaṃ cinutē |
ya ū caina-mēvaṃ vēdā || 122 ||

(amum tayā lōkamabhijāyati - śirāḥ - cinuta - iṣṭākāḥ ṣaṭcā)

॥ 24. ṛcām prācī ॥

(TB 3.12.9.1)

ṛcām prācī mahatī digūcyatē | dakṣiṇā-māhur-yajūṣā-mapārām |
athārvaṇā-magnīrasām prācī | sāmna-mudīcī mahatī digūcyatē |
ṛgbhiḥ pūrvāhṇē divi dēva īyatē | yajurvēdē tiṣṭhatī maddhyē ahnaḥ |
sāmavēdē-nāstamayē mahīyatē | vēdai-rasūnya-stribhirēti sūryāḥ |
ṛgbhyō jātāgṃ sarvaśō mūrtti-māhuḥ |
sarvā gatir-yajūṣī haiva śasvat ॥ 123 ॥

(TB 3.12.9.2)

sarvaṃ tejā ssāmarūpyaṃ hā śasvat |
sarvaṃ hēdam brahmaṇā haiva sṛṣṭam ॥
ṛgbhyō jātāṃ vaiśyaṃ varṇā-māhuḥ | yajurvēdam kṣātriyasyā-huryōṇim |
sāmavēdō brāhmaṇānām prasūtiḥ | pūrvē pūrvēbhyō vacā ēta-dūcuḥ |
ādarāśa-magniṃ cinvānāḥ | pūrvē viśva sṛjōsmṛtāḥ |
śatam varṣa sahasrāṇi | dīkṣitā sṣatra-māsata ॥ 124 ॥

(TB 3.12.9.3)

tapā āsīd grhapātiḥ | brahmā brahmā bhāvath svayaṃ |
satyagṃhā hō taiṣā-māsīt | yad viśvasṛjā āsāta ॥
amṛtā-mēbhya udagāyat | sahasrām parivathsarān |
bhūtagṃhā prastō-taiṣā-māsīt | bhaviṣyat prati cāharat |
prāṇō āddhvāryu-rābhavat | idagṃ sarvaṃ siṣāsātām ॥ 125 ॥

(TB 3.12.9.4)

apānō vidvā-nāvṛtāḥ | prati prātiṣṭha-daddhvarē | ārttavā upagātārāḥ |
sadasyā rtavō-ṣbhavann | arddhamāsāśca māsāśca |
camasā-ddhvāryavō ṣbhavann | āsagṃ sad brahmaṇa-stējāḥ |
acchā vākōṣbhāvād-yaśāḥ | rta-mēśām prasāstā-ṣsīt |
yad viśva sṛjā āsāta ॥ 126 ॥

(TB 3.12.9.5)

ūrg-rājāna-mudāvahat | dhruva gōpa ssahō-ṣbhavat |
ōjōṣbhyaṣṭaud grāv.ṇṇāḥ | yad viśva sṛjā āsāta |
apācitiḥ pōtriyā-mayajat | nēṣṭriyā-mayajat tviṣiḥ |
āgnīddhrād viduṣi satyaṃ | śraddhā haivā yājath svayaṃ |
irā patnī viśva sṛjām | ākūti-rapinaddhaviḥ ॥ 127 ॥

(TB 3.12.9.6)

iddhmagṃ ha kṣuc caī-bhya ugrē | tṛṣṇā cā vāhatāmubhē |
vāgēṣāgṃ subrahmaṇyā-ṣṣggsīt | chandō yōgān. vijānātī |
kalpatantrāṇi tanvānā śhāḥ | sagḡ sthāścā sarvaśaḥ ||
ahōrātrē pāsu pālyau | muhūrttāḥ prēṣyā abhavan |
mr̥tyustadā-bhava-ddhātā | śamitō-grō viśām patih || 128 ||

(TB 3.12.9.7)

viśvasrjāḥ prathamā ssaṭra-māsata | sahasrā samam prasūtēna yantāḥ |
tatō ha jajñē bhuvānasya gōpāḥ | hiraṇmayā śśakunir brahma nāmā |
yēna sūrya-stapātī tējāsēddhaḥ | pitā putrēṇā pitṛmān. yōniyōnau |
nāvēdavin manutē tam br̥hantām | sarvānubhu-mātmānagṃ samparāyē ||
ēṣa nityō mahimā brāhmaṇasyā | na karmāṇā varddhatē nō kaniyān || 129 ||

(TB 3.12.9.8)

tasyaivā-tmā pādavittam viditvā | na karmāṇā lipyatē pāpākēna |
pañcā paścāsatā-striṣṭā ssaṃvathsarāḥ | pañcā pañcāsatāḥ pañcadaśāḥ |
pañcā pañcāsatā ssaṭpadaśāḥ | pañcā pañcāsatā ēkavigṃśāḥ |
viśvasrjāgṃ sahasrā ssaṃvathsaram | ētēna vai viśvasrjā idam viśvā-masrjanta
| yad viśvā-masrjanta | tasmād viśvasrjāḥ () ||
viśvā-mēnā-nanu prajāyatē | brahmaṇa ssāyūjyagṃ salōkatām yanti |
ētāsāmēva dēvatānāgṃ sāyūjyam | sārṣṭitāgṃ samāna lōkatām yanti |
ya ēta-dūpayanti | yē cainat prāhuh | yēbhyā-ścainat prāhuh || om || 130 ||
(śāsvā - dāsata - siśāsata - māsata - haviṣ - patih -
kaniyān - tasmād viśvasrjō Ṣṣṭau cā)
|| hariḥ om ||
-----abhisravanamantra pāṭha ssaṃāptah-----

Chain indicating starting padam of all the Chapteres in Abisravanam.

saḥasrāsīrṣā- madbhyaḥ-sāhasrāsīrṣā- mṛtam-kṛṇuṣva -
rākṣōhaṇaḥ-sōmāyō-śantāstvā-bhaksēhi-dhruvā - Ṣsyagnā udadhē -sīrō-Ṣsāvāditya
saṃtāti-rakaviśa-
indrō-vaiśvadēvēnā- Ṣgnayā-uśantāstvā-ya-muśan ha-
tagṃ ha - yām prāthamā-mṛcām prācī catu rvigṃśatih ||

Begining and ending padam of Abisravanam.

saḥasrāsīrṣā puruṣa - om ||